

Bakgrunn for vedtak

Smådalselva kraftverk

Samnanger kommune i Vestland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Småkraft AS
Referanse	202000026-26
Dato	14.06.2022
Ansvarlig	Carsten Stig Jensen
Saksbehandler	Tord Solvang

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9

7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Hva søker tiltakshaver om?

Småkraft AS har søkt om tillatelse til å bygge Smådalselva kraftverk i Samnanger kommune, Vestland. Kraftverket vil utnytte et fall på 320 m i Smådalselva, fra inntak på kote 365 ved Smådalsvatnet ned til kraftstasjon på kote 45. Vannveien er planlagt som 1440 m nedgravd rørgate. Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 540 l/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1350 l/s. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring i 1600 m av Smådalselva. Det er planlagt slipp av minstevannføring som er lik de sesongmessige 5-persentilene (36 l/s sommer og 16 l/s vinter). Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,5 MW, noe som vil gi en årsproduksjon på 9 GWh i et gjennomsnittså

Hva gir NVE tillatelse til?

NVE gir Småkraft AS tillatelse til å bygge og drive Smådalselva kraftverk i tråd med omsøkte planer.

Hvorfor gir NVE tillatelse?

NVE mener fordelene ved utbygging Smådalselva kraftverk er større enn ulempene. Utbyggingen vil gi en årlig produksjon på 9 GWh, hvorav drøyt halvparten er vinterkraft. Det tilsvarer strømforbruket til om lag 450 husstander. Tiltaket har positiv netto nåverdi gitt NVEs kraftprisbane fra 2021, og vil dermed være et bidrag til utbygging av lønnsom, fornybar energi. Samnanger kommune ønsker at det gis konsesjon til kraftverket, gitt at det settes vilkår for å ivareta naturmangfold og at utbyggingen gjennomføres med så lavt avtrykk i naturen som mulig. Flere høringsparter går imidlertid imot utbyggingen av hensyn til landskap, brukerinteresser og naturmangfold. NVE legger til grunn at utbyggingen vil medføre negative konsekvenser for disse interessene. Etter NVEs syn vil det likevel være mulig å redusere de negative virkningene til et akseptabelt nivå gjennom god detaljplanlegging og landskapstilpasning av de tekniske inngrepene (vannvei, anleggsveier, inntak mv.), revegetering av rørtrase samt slipp av tilstrekkelig minstevannføring.

Innhold

SAMMENDRAG	1
SØKNAD	2
HØRING OG DISTRIKTSBEHANDLING	6
NVES VURDERING	12
NVES KONKLUSJON	17
FORHOLDET TIL ANNET LOVVERK	18
MERKNADER TIL KONSESJONSVILKÅRENE ETTER VANNRESSURSLOVEN	19
ØVRIGE FORHOLD	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
VEDLEGG	21

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Småkraft AS, datert 3.9.2020:

«Småkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Smådalselva i Samnanger kommune i Hordaland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Bygging av Smådalselva kraftverk i samsvar med fremlagte planer

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Smådalselva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden

- Anleggskonsesjon for bygging og drift av 22 kV jordkabel som beskrevet i søknaden.»

Smådalselva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	3,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	16,9
Spesifikk avrenning	l/(s · km ²)	144,8
Middelvannføring	l/s	540
Alminnelig lavvannføring	l/s	19
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	36
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	17
Restvannføring	l/s	86
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	365
Avløp	moh.	45
Lengde på berørt elvestrekning	m	1600
Brutto fallhøyde	m	320
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,74
Slukeevne, maks	l/s	1350
Minste driftsvannføring	l/s	70
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	36
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	18
Tilløpsrør, diameter	mm	700
Tilløpsrør, lengde	m	1440
Installert effekt, maks	MW	3,5
Brukstid	timer	2600
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	5,7
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	3,3
Produksjon, årlig middel	GWh	9,0
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad	mill.kr	36,3

Utbyggingspris kr/kWh 4,03

Smådalselva kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	3,8
Spenning	kV	0,69, ev. 1,0

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	4,0
Omsetning	kV/kV	0,69, ev. 1,0/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	200
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Småkraft AS er et produksjonsselskap etablert i 2002 og som eies av Aquila Capital. Småkraft AS eier- og/eller drifter en produksjonskapasitet på 1,7 TWh/år. Selskapet har inngått avtale med grunneiere langs vassdraget om utvikling og utbygging av Smådalselva kraftverk. Grunneierne vil beholde eiendomsretten til fallet.

Begrunnelse for tiltaket

Fallrettighetshaverne og grunneierne ønsker å etablere et nytt småkraftverk og utnytte vannressursene i Smådalselva til kraftproduksjon. Det vil årlig bli produsert om lag 9,0 GWh fornybar energi som utgjør strømbehovet til 450 husstander. Strømproduksjonen er vurdert som positiv for området.

Det er tidligere gitt konsesjon til kraftutbygging i Smådalselva. Pga. manglende nettilgang har en ikke kommet i gang med utbygging. Det søkes nå om konsesjon på nytt for utbygging av Smådalselva kraftverk med tilnærmet samme løsning. Formålet er å utnytte den lokale ressursen som ligger i vannkraftpotensialet i elven. Utbyggingen vil også gi et positivt bidrag til landets kraftforsyning.

Utbyggingen vil gi inntekter til eierne av kraftverket. Det forventes at en god del av oppgavene i forbindelse med anleggsvirksomheten ved bygging av kraftverket vil bli utført av lokale bedrifter. Noe av investeringen vil dermed også tilfalle Samnanger kommune gjennom ordinære skatteinntekter både i bygge- og driftsfasen.

Beskrivelse av området

Smådalselva er en liten elv som får tilsiget fra fjellområdet sør for Tysse i Samnanger kommune, Vestland fylke, se oversiktskart under. Elva renner nordover, og til sist vestover, mot utløp i Samnangerfjorden ved Tysse. Nedbørfeltet utgjør 4,5 km² og har middelvannføring på 650 l/s ved utløpet i fjorden. Høydeforskjellene innenfor nedbørfeltet er relativt store, med Burlifjellet 855 moh. i sør som høyeste punkt. Smådalsvatnet (366 moh.) sentralt i nedbørfeltet er eneste innsjø.

Området er for det meste skogkledd med blandingskog av furu og lauvskog, og enkelte granplantninger. Klimatet er maritimt. Årsnedbøren nede ved fjorden er ca. 2 700 mm.

Elvestrekningen som blir berørt av planlagte utbygging, kan karakteriseres som en middels bratt elv, med fjell i dagen i den øvre delen og med løsmasser i form av morene i den nedre delen.

Eksisterende inngrep

Det er bygd skogsveier fram til Smådalsvatnet fra vest. Her krysser også en større kraftlinje nedbørfeltet. Ved sørenden av vannet ligger tre hytter. En mindre kraftlinje krysser Smådalselva noe ovenfor planlagt kraftstasjon. Nedstrøms kraftstasjonen og videre ned mot utløpet i fjorden finnes veier, noe jordbruksareal og forholdsvis tett bosetting. Smådalselva har tidligere vært nytt til vandrevne anlegg. Et gammelt kvernhus ligger nedenfor planlagt kraftverk. Elva nyttes i dag til vannkilde for 5 husstander. Inntaksdam m/lukehus ligger omkring kote 75.

Teknisk plan

Inntak

Kraftverksinntaket er planlagt i Smådalselva på kote 365 moh. Det er planlagt en lav platedam i betong på om lag 3-4 m høyde og med fritt overløp. I bakkant av dammen skytes en kulp for inntakskonstruksjon. Lengden på dammen vil bli om lag 10 m. På kulpens nordvestside skal det etableres et inntaksarrangement med rist, ventil og lufterør. Total vil inntakskulpen ha et volum på om lag 500 m³. Dette for å kunne kjøre turbinen på vannstandsstyring på en teknisk sikker måte. Neddemt areal blir ca. 350 m².

Det er planlagt slipp av minstevannføring ved inntaket tilsvarende 5-persentil sesongvannføring, dvs. 36 l/s i sommersesongen og 18 l/s i vintersesongen. Inntak minstevannslipp vil bli plassert i

inntaksarrangementet etter rist og ført gjennom dammen. Vannmengden vil bli loggført i samsvar med krav fra NVE.

Vannvei

Fra inntaket ledes vannet inn i et tilløpsrørsystem med en planlagt innvendig diameter 700 mm og en lengde på om lag 1 440 m. Traséen for nedgravd rørgate går på elvens vestsida, se vedlegg 7 for trasé. Hele rørgaten vil bli nedgravd/tildekket. En må påregne fjellgrøft på deler av traséen. Rørgaten går i hovedsak gjennom kupert skogsterreng, men passerer et areal brukt til beite i nedre parti. Inngrepsbredden vil være ca. 15 m.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen blir liggende i dagen med gulv på kote 45 på vestsiden av Smådalselva. Kraftstasjonen plasseres om lag 2 m over flomvannstand i elven. Det må sprenges og erosjonssikres en 5 m lang avløpskanal fra kraftstasjonen og til elven.

I kraftstasjonen installeres en peltonturbin på 3,5 MW. I samme bygg skal det og installeres en generator med en ytelse på 3,8 MVA og transformator på 4 kVA med en utgående spenning på 22 kV. Kraftstasjonen får en grunnflate på 80 – 90 m² og forutsettes tilpasset eksisterende terreng. Det vil bli etablert støyreducerende tiltak i kraftstasjonen. I tilknytning til kraftstasjonen kommer et utomhusareal på om lag 200 – 300 m². Kraftstasjonen utføres etter Småkraft AS sin standard stasjonstype.

Nettilknytning

Fra kraftstasjonen legges en 200 m lang jordkabel (TSLF 150) med spenning 22 kV, fram til eksisterende nett. BKK Nett er områdekonsesjonær. Småkraft AS vil stå for bygging og drift av koblingsanlegg og ny høgspentlinje fram til eksisterende nett. Det vil bli inngått avtale med BKK om tilkobling av anlegget til eksisterende 22 kV-linje. BKK har kommentert at det er kapasitet for innmating av 3,5 MW fra Smådalselva kraftverk med forutsetninger om anleggsbidrag.

Veier

Det må bygges permanent avkjørsel til kraftstasjonen, som ligger nær opp mot eksisterende lokalvei. Det må videre bygges om lag 360 m anleggsvei fram til inntaksområdet, og ca. 410 m anleggsvei fram til rørgatetraséen på om lag kote 200. Veiene bygges i enkel standard og vil, inkludert veiskuldre, oppta 5 m bredde. Etter at tiltaket er bygd, vil terrenget i en noe bredere sone bli tilbakeført til før bygging ved bruk av stedlige masse

Massetak og deponi

Det vil ikke være behov for permanent massetak/deponi utenfor anleggsområdet, da prosjektet er planlagt å ha massebalanse. Masser fra ledningsgrøft vil bli brukt i selve ledningstraseen der det vil være behov for justering/ arrondering av terrenget. Steinmasser benyttes til bygging av permanent adkomstveg, fylling rundt kraftstasjon og plastring der det skulle være behov for det. Jordmasser tas av og lagres midlertidig innenfor anleggsområdet, etter endt anleggsfase legges disse massene tilbake på berørte områder. Riggområde vil bli etablert på et åpent område like nedenfor lokalveien ved kraftstasjonen.

Arealbruk

Småkraft AS har lagt frem følgende tabell over forventet arealbruk i søknaden:

Inngrep	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)	Ev. merknader
Inntaksområde	0,5	0,35	
Rørgate (vannvei)	21,6	0	Nedgravd rør
Riggområde	1,7	0	
Veier	7,7	3,9	
Kraftstasjonsområde	0,7	0,2	
Nettilknytning	0,8	0	Jordkabel

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I arealdelen til kommuneplanen er området satt av til LNF-område.

Fylkesdelplan for småkraftverk

Området er merket «konsesjon gitt». Smådalselva kraftverk fikk opprinnelig konsesjon i 2007, men ble ikke bygget. Konsesjonen falt bort i 2017.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 2.6.2021 sammen med representanter for søkeren, statsforvalteren og grunneiere. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Samnanger kommune uttalte følgende i brev til NVE den 29.4.2021:

«Samnanger kommune er positiv til at det vert utbygd småkraftverk i Smådalen. Men Samnanger kommune forutset at alle avbøtande tiltak som er nemnde i naturmangfaldrapporten vert gjennomførte, og at utbygginga generelt vert gjort med så lavt avtrykk i naturen som mogleg.»

Statsforvalteren i Vestland uttalte følgende i brev til NVE den 9.4.2021:

«Utbygginga vil påverke eit lite kystvassdrag. Isolert sett kan ein vurdere inngrepet som avgrensa når det gjeld påverknad på landskap i fjorden og områda kring. Sett i lys av det store talet på småkraftverk i fylket og kring og langs Samnangerfjorden, meiner vi det likevel er viktig å vurdere omsynet til samla belastning på vassdragsnaturen i regionen.»

Etter vår vurdering vil rørygate og andre inngrep som følgje av utbygginga påverke landskapsrommet i lang tid. Statsforvaltaren vil minne om at ein bør minimere arealinngrepa i størst mogleg grad, jf. naturmangfaldlova § 12. Ut får dette meiner vi søkjar må grunngi behovet for i alt 4 riggplassar og spesielt vurdere behovet for anleggsvegen på kote 200 m.

Dersom det viser seg nødvendig med alle planlagde vegar og riggområde, må kravet til arrondering og istandsetting av landskapet utformast som eit tydeleg vilkår, med utfyllande omtale i MTA-planen.

Konsulenten peiker på at anleggsvegen til inntak som ligg sør for kraftlina bør flyttast for å unngå inngrep i grov dimensjonert furubestand. Statsforvaltaren legg til grunn at dette vert vurdert og følgt opp.

Planlagt slukeevne er 2,5 gonger middelvassføringa . Dette er eit relativt høgt vassuttak, og ligg i øvre sjikt av prosjekt som har fått konsesjon dei seinare åra. Statsforvaltaren ber NVE vurdere rett nivå ut frå verdiar i vassdraget. Vi legg til grunn at vilkår/føresetnader for å avbøte skade på naturmiljøet blir innarbeidd i ein eventuell ny konsesjon.»

Vestland fylkeskommune uttalte følgende i brev til NVE den 29.3.2021:

«Vi har ikkje kjennskap til automatisk freda kulturminne eller andre verneverdige kulturminne frå nyare tid som vert råka av ei eventuell utbygging i det aktuelle planområdet. Det er kjent tre felt med busetnadsspor som truleg skriv seg frå bronsealder eller jernalder nokre hundre meter nord og nedanfor planlagt stasjonsområde. Det er og kjent krigsminne i same området der næraste er eit tunnelanlegg vel 120 meter NNA for stasjonsområdet. Som nemnt er det ingen av desse som vert råka av ei eventuell utbygging. Det er heller ikkje særleg potensial for funn langs rørygatetraséen opp til dam. Vi har difor ingen avgjerande merknader i saka, utover at ein under opparbeiding av feltet søkjer å unngå inngrep i/skade på eventuelle kulturlandskapstrekk som steingardar, eldre vegar/stiar, bakkemurar, tufter m.m.

Elles gjer vi merksam på at tiltakshavar har plikt til å visa aktsemd, og til straks å melda frå til Vestland fylkeskommune dersom ein i samband med tiltak skulle støyta på automatisk freda kulturminne (jfr. kulturminnelova § 8, 2.ledd).»

Direktoratet for mineralforvaltning uttalte følgende i brev til NVE den 20.4.2021:

«(...) Inntaket til det planlagde kraftverket ligg i nærleiken av ein grusførekomst, registrert i Noregs geologiske undersøking (NGU)sin kartdatabase for Grus-og pukk1. Førekomsten er av mindre betydning, og DMF vurderer at etablering av kraftverket ikkje vil få konsekvensar for førekomsten. (...)»

Mattilsynet uttalte følgende i brev til NVE den 20.4.2021:

«(...) Ved regulering av vassdrag er det flere forhold som kan være aktuelle å vurdere, herunder raske endringer i vannføring og risiko for at fisk skades i turbiner e.l. Tilstrekkelige mengder vann er essensielt for at fisk skal kunne overleve og trives, og er slik en forutsetning for god velferd. Ved en hurtig nedtapping / reduksjon i vannføring vil det være høy risiko for at fisk fanges i områder med liten / ingen vannutskifting. Dårlig vannkvalitet, mekaniske skader og økt predasjon kan da raskt true velferden til denne fisken, og i verste fall medføre

død for individene som er rammet. Dette vil dermed kunne være et klart brudd på dyrevelferdsloven.

Smådalsvatnet er beskrevet å ha en tett bestand av småfallen ørret, og gyteforhold anslås i søknad å være gode. For elvestrekningen like nedstrøms for planlagt inntak til det omsøkte kraftverket er det kommentert at gytemulighetene sannsynligvis vil forverres på grunn av sterkt redusert vannføring. Forverring i gyteforhold er likevel opplyst å kunne ha en liten positiv effekt for fiskebestanden i vannet, da størrelsen på fisken med dette trolig vil kunne øke. Samlet vurderes det akvatiske miljøet i Smådalselva å ha middels verdi. Planlagt utbygging vurderes av søker å ha middels til stort negativt omfang + konsekvens for det akvatiske miljøet.

Mattilsynet vurderer på generelt grunnlag at det er bør foreligge tiltak som sikrer adekvat vannføring for fisk i regulerte vassdrag. Reduksjoner i vannføring bør skje så langsomt at fisken har en reell mulighet til å flytte seg over til dypere vann. Eventuelle andre avbøtende tiltak bør videre settes inn der aktuelt (i tilknytning til turbiner, utslipp av ev. overskuddsvann osv.), og hensyn til fiskevelferd bør så langt som mulig ivaretas også i en ev. utbyggingsfase.»

Statnett uttalte følgende i brev til NVE den 20.4.2021:

«Statnett er positiv til økt kraftproduksjon i Samnanger. Statnett ønsker å ha oversikt over tilknytningssaker i området, og ønsker å få inn søknader om tilknytning. Vi ber om at tiltakshaver sjekker kapasiteten for tilknytning i overliggende nett. Det er for tiden begrensning i transformeringskapasiteten i overliggende nett, men Statnett er i ferd med å sette inn en større transformator i Samnanger transformatorstasjon slik at kapasiteten vil øke fra 2022.

Statnett ber tiltakshaver sjekke om det Anleggenes funksjonsegenskaper er gjenstand for offentlig rettslig vedtak av systemansvarlig iht. forskrift om systemansvaret §14. Konesjonær har ansvaret for å avklare anleggenes funksjonalitetsegenskaper før anleggene settes i bestilling, det vil si i god tid før planlagt idriftssettelse.

Vi gjør også oppmerksom på at søknad om funksjonalitet iht. fos § 14, skjer uavhengig av prosessen for å søke om nettkapasitet tilny produksjon og forbruk (nettilknytning). Vi oppfordrer til å starte denne prosessen tidlig. Les mer om nettilknytning på våre nettsider.»

Naturvernforbundet i Hordaland uttalte seg i brev til NVE den 10.4.2021:

«Samandrag

Naturvernforbundet Hordaland (NVH) er negativ til den planlagde utbygginga. Dei fleste vassdraga i Samnanger er allereie utbygd, og dei framleis urørte og delvis urørte elvane står ovanfor eit sterkt utbyggingspress, trass i at ordninga med subsidiering av vasskraft gjennom grøne sertifikat er avvikla. Utbygginga av Smådalselva kraftverk medfører ei rekke negative konsekvensar for fisk, raudlista artar, naturopplevingar, kulturmiljø og landskap. Nytteverdien av tiltaka kan etter NVH sitt skjøn ikkje vega opp for summen av alle desse negative konsekvensane, og vil derfor fråråda NVE å gje konsesjon til Småkraft AS.

Det har vore gjort i alt tre konsekvensanalyser av naturmangfald (i 2005, 2009 og 2020) der den eine (2009) var konsentrert om kartlegging av mose- og lavartar.»

Grunneierne (Tor Egil Nilsen, Nicolai Blom, Michelle Kollbotn) langs Smådalselva avga en felles uttalelse til NVE den 12.4.2021:

«Som kommersiell aktør og grunneier - se undertegnede, vil vi komme med denne uttalelsen til høringen. Med utgangspunkt i fristen for tilbakemelding på denne høringsuttalelsen den: 18.04.2021 kommer grunneierne med følgende betraktninger til dette saksdokumentet fra Samnanger kommune, arkivsaksnummer 19/729:

- Samnanger kommune har gitt løyve til dette prosjektet to ganger før. Første gangen var: 06.02.2007. Siste gang Samnanger kommune gav positivt signal til videre konsesjon, var i 2011. Det er dokumentert at Samnanger kommune og Fylkesmannen har gitt en godkjenning av forlengelse av denne konsesjonen den: 06.10.2011 – ref. arkiv: 312/055.4
- NVE har i sitt vedtak sakt at det: «ikke har kommet inn nye momenter i saken som tilsier at tillatelsen etter vannressursloven av 6.2.2007 ikke kan forlenges».
- Det blir fra politikere i Samnanger kommune nevnt i lokalavisen Samningen at: «Naturmangfaldslova ikkje var vedteken då det vart gjeve løyve til utbygging av Smådalselva». Men når det ble gitt ny konsesjon i 2011, var denne lova implementert.
- Alle hensyn som gjelder i vannressurslova og energilova er tatt høyde for i den nye søknaden fra: 02.09.2020 til: Samnanger kommune, Statsforvalteren og NVE.
- Grunneierne vil fremheve at det ikke er konsesjonen som gjaldt frem til 2017, som er grunnen til at prosjektet ikke allerede er satt i gang. De faktiske forholdene er at BKK nett eller Statnett ikke har hatt kapasitet til å ta i mot energien som Smådalselva Kraft AS skulle produsere. I tillegg var ikke Børdalen trafostasjon dimensjonert for å ta i mot strøm fra alle planlagte småkraftverkene i kommunen. Ellers hadde Smådalselva Kraft AS, vært i drift for mange år siden.
- Det er vedtatt at BKK nett skal oppgradere linjenettet fra krafts-stasjonen til nærmeste høyspentmast. Trafoer er planlagt i Børdalen og det skal startes utbygging høsten 2021. Småkraft AS som leier arealet av grunneierne planlegger å starte utbygging av Smådalselva kraft AS høsten 2022. Grunnlaget for installering av ny trafo i Børdalen, var at alle planlagte kraftverk i Samnanger, skulle koble seg til den nye trafoen.
- I følge sakspapirene til Naturutvalget er det nevnt at Samnanger kommune planlegger å bruke Smådalselva som reservevasskilde. Det grunneierne kan opplyse er at denne avtalen er tinglyst i 1960 og skal vare i 99 år.
- Det som er ankepunkt er at Samnanger kommune har misligholdt sine forpliktelser etter at Myra vassverk ble satt i drift. Da opphørte den årlige innbetalingen til alle grunneierne umiddelbart. Grunneierne skulle i forhold til den tinglyste kontrakten fra 1960, ha gratis vann i 99 år.
- Fra og med datoen da Myra vannverk ble tilkoblet, fikk alle grunneierne tilsendt faktura på kommunalt vann og betaler vassavgift på lik linje med alle innbyggere i Samnanger kommune som er tilkoblet kommunalt vann.
- Derfor faller denne tilnærmingen til å forlenge fristen for å opprettholde Smådalselva som reservevasskilde bort, grunnet følgende tekst i tinglest dokument: «Grunneiere tar forbehold om at allerede bestående rettigheter ikke bli forringet».
- Slik vi grunneierne forstår kommunens tilnærming, har Samnanger kommune overlatt «vasshuset» til grunneieren av området, der huset er plassert (ved demning). Dette er også da enda et bevis på at Samnanger kommune har brutt den tingleste kontrakten fra 1960.
- Det er også nevnt fra saksdokumentet til kommunen i saken at: «Søknaden omtaler ikkje om anleggsvegen sør i området er flytta eller ikkje, for å unngå inngrep i grovdimensjonert furubestand». Dette betyr i klartekst at det er et problem å ta ut

skogsressurser fra Smådalen – ut fra oppsummeringen fra Samnanger kommune. Dette er vel ikke meningen at grunneiere ikke kan disponere egen skog som en ressurs?

- Ellers er det å nevne at det er laget mange skogsveier både i selve Smådalen og ellers rundt i det aktuelle området – i løpet av svært få år er disse veiene ufremkommelige. Bare for å nevne det – terrenget reparerer seg svært raskt.»

Lars Olav Knutsen (privatperson) avga uttalelse i brev til NVE den 28.4.2021. Knutsen går imot utbyggingen av hensyn til landskapsverdier, naturmangfold og friluftsliv/brukerinteresser. I uttalelsen blir det trukket frem at området ved Smådalselva og Smådalsvatnet er særlig viktig som nærturområde for befolkningen på Tysse (og omegn). Knutsen legger også vekt på at Smådalselva kraftverk er planlagt i område med mye utbygd vannkraft, og slik sett vil bidra til å øke den samlede belastningen.

Småkraft AS kommenterte de innkomne uttalelsene i brev til NVE den 23.8.2021. De hadde følgende kommentarer:

«(...) **Samnanger kommune**

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft vil, under forutsetning av at det blir gitt konsesjon, i Miljø- transport og anleggsplan beskrive avbøtende tiltak. Mindre endringer av vegtraseer og endring på utforming av riggområdet vil bli beskrevet. De forutsetningene som Samnanger kommune beskriver vil bli etterfulgt.

Statsforvalteren i Vestland

Småkraft AS sine kommentarer:

Smådalselva hadde konsesjon inntil nylig men manglet nettilkobling for å kunne begynne bygging. Etter at konsesjonen utgikk har det ikke vært behandlet nye konsesjoner i Samnanger kommune. De konsesjoner som har vært til behandling etter 2006 har hatt Smådalselva med i vurderingsgrunnlag for samlet belastning på vassdragsnatur i regionen.

Som en del av MTA planen vil det bli vurdert plassering og størrelse på riggplasser. Blir det gitt føringer i konsesjonen vil det bli fulgt opp. Jfr kommenter til Samnanger kommune.

Omsøkte slukeevne ligger i normalområdet for dagens praksis.

Vestland fylkeskommune

Småkraft AS sine kommentarer:

Dersom det blir gitt konsesjon vil Småkraft AS etterkomme krav i forbindelse med kulturminneloven.

(...)

Naturvernforbundet

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS har utarbeidet ny søknad som bygger på ny kunnskap. Dersom NVE mener tiltaket ikke er tilfredsstillende undersøkt ber vi om tilbakemelding på dette. For samlet belastning viser vi til kommentarer ovenfor til Statsforvalter.

Lars Olav Knutsen

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS har med grunnlag i tidligere konsesjonssøknad og rapporter, ny utredning og ny utarbeidet søknad fremmet ønske om å få konsesjon til en utbygging. Vi mener, som det fremgår av søknaden at det foreligger en overvekt av grunner for NVE til å gi konsesjon. Det er lagt opp til miljøbasert minstevannslipp og i MTA plan vil krav til gjennomføring og tilbakeføring av terreng bli beskrevet. NVE vil kontrollere oppfølging av plan.

Konklusjon

Småkraft AS mener fordelene og nytten ved tiltaket overstiger ulempene. Det er gjort miljø- og landskapsmessige tilpasninger i arbeidet med konsesjonssøknaden. Det er tidligere gitt konsesjon til Smådalselva kraftverk og all tidligere offentlig behandling av vassdragskonsesjoner i området har hatt som forutsetning at Smådalselva kraftverk skulle bygges ut. Nett som har vært problem 4 tidligere er nå løst og full kapasitet foreligger i 2022. Det er gjort befaringer i området av utbygger, miljøkonsulenter, grunneiere og entreprenører som er kommet frem til omsøkt løsning. Vi mener vilkår for konsesjon til bygging av Smådalselva kraftverk er oppfylt, jf. vannressurslovens § 25.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 3,7 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 540 l/s. Effektiv innsjøprosent er 0 %, og nedbørfeltet har ingen breer. Smådalselva er et typisk kystvassdrag med høy vannføring i vintermånedene (nedbør som regn) og lavvann om sommeren (høy fordampning og/eller lite nedbør). Enkelte år med kalde vintre vil det også forekomme vårflommer (snøsmelting) av en viss størrelse i vassdraget.

Ved planlagt inntak er 5-persentil sommer- og vintervannføringer beregnet til henholdsvis 36 og 17 l/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 19 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1350 l/s og minste driftsvannføring 70 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 36 l/s om sommeren (1.5-30.9) og 18 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at ca. 76 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 36 og 18 l/s, vil dette gi en restvannføring på omtrent 150 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i mindre grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 37 dager i et middels vått år. I 74 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring, og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 86 l/s rett oppstrøms kraftstasjonen.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Prissatte virkninger

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Smådalselva kraftverk til omtrent 9,0 GWh fordelt på 5,7 GWh vinterproduksjon og 3,3 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til ca. 36 mill. kroner, noe som gir en spesifikk utbyggingskostnad på ca. 4 kr/kWh. NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. NVE har beregnet den samme kraftproduksjonen som søker. Vårt kostnadsoverslag ligger ca. 18 prosent høyere enn søkers. Dette er innenfor den usikkerheten man må forvente ved bruk av NVEs kostnadsgrunnlag for små vannkraftanlegg.

NVE har beregnet netto nåverdi og nyttekostnadsbrøk for prosjektet (Figur 1). Nåverdiberegningen er basert på oppgitte utbyggingskostnader fra søker, typiske driftskostnader (4 øre/kWh), forventet middelproduksjon og et utfallsrom for kraftprisen slik den er modellert i NVEs langsiktige kraftmarkedsanalyse for 2021. Økonomisk levetid er satt til 40 år og kalkulasjonsrenten til seks prosent. Nyttekostnadsbrøk er nettonåverdi delt på investeringskostnader og driftskostnader over levetiden. Brøken kan brukes til å sammenligne nåverdien til prosjekter av ulik størrelse.

	Kostnadssensitiviteter				Inntektsensitiviteter
	lavkostnad	basis	høykostnad		
Nettonåverdi (mill. kr)	15	8	0	lavpris	
Nyttekostnadsbrøk	0,42	0,17	-0,01		
Nettonåverdi (mill. kr)	30,4	22	15	basis	
Nyttekostnadsbrøk	0,82	0,50	0,28		
Nettonåverdi (mill. kr)	47	40	32	høypri	
Nyttekostnadsbrøk	1,28	0,88	0,60		

Figur 1: Beregnet netto nåverdi og nyttekostnadsbrøk for Smådalselva kraftverk ved høy- og lavkostnad (+/- 20%) og lav, basis og høy prisbane.

Våre beregninger viser at kraftverket får klar positiv netto nåverdi med både søkers og NVEs kostnadsoverslag gitt basis prisbane. Kun dersom kostnadene skulle bli 20 prosent høyere enn det søker har anslått, og man i tillegg legger til grunn den lave prisbanen fra NVEs kraftmarkedsanalyse 2021, vil tiltaket så vidt få negativ netto nåverdi. Etter NVEs vurdering er det dermed overveiende sannsynlig at prosjektet faktisk har positiv netto nåverdi. I konsesjonsbehandlingen sammenligner NVE også nyttekostnadsbrøken til det omsøkte prosjektet med nyttekostnadsbrøken til all konsesjonsgitt vannkraft- og vindkraftproduksjon som ikke har startet bygging per 1. kvartal 2021 (tallene oppdateres årlig). Hvis Smådalselva kraftverk får konsesjon, er det sannsynlig at det vil være blant prosjektene med høyest nyttekostnadsbrøk.

Naturmangfold

Arter og naturtyper

Det er foretatt naturkartlegginger av tiltaksområdet for Smådalselva kraftverk i 2005, 2009 og 2020. Ved kartleggingen i 2020 ble det observert en del asketrær (VU) i nedre deler av tiltaksområdet. Arten vurderes som sårbar (VU) på rødlisten fordi den er rammet av en nylig etablert sykdom, askevisnesyke, som skyldes angrep av soppen askeskuddbeger. Arten vil imidlertid i liten grad berøres av utbyggingen. Gjennom god detaljplanlegging vil det også være mulig å tilpasse rørrase og midlertid anleggsvei slik at man unngår skade på asketrær.

Nedre del av utbyggingsstrekningen, mellom kote 70 og kote 220, er avgrenset og klassifisert som naturtypen *bekkekløft og bergvegg (F09)* med utforming kystbekkekløft. Det ble ikke gjort funn av sjeldne (rødlistede) fuktighetskrevende arter i tilknytning til naturtypen. Lokalitetens verdi er satt til lokalt viktig (C-verdi). Bekkekløften vil ikke bli berørt av anleggstekniske inngrep, men vil bli negativt påvirket gjennom fraføring av en vesentlig andel av vannføringen. Etter NVEs syn vil trolig kløftens topografiske utforming likevel gjøre det mulig å opprettholde et visst fuktig miljø på deler av strekningen med slipp av minstevannføring. De hydrologiske kurvene i søknaden viser også at det er stor sesongmessig variasjon i vannføringen vassdraget, og de store flomvannføringene vil i noe mindre grad bli påvirket av utbyggingen. Dette vil bidra til å sikre fortsatt tilførsel av fuktighet utover selve elveløpet. Etter NVEs syn vil konsekvensene av en utbygging til en viss grad kunne avbøtes ved perioder med overløp og slipp av tilstrekkelig minstevannføring i vekstsesongen.

I naturkartleggingen (2020) vises det til at redusert vannføring vil kunne forverre situasjonen for fossefall. Arten bruker elva til næringsøk, og er dermed avhengig av at det er en viss produksjon av bunndyr og vannlevende insekter. NVE legger til grunn at redusert vannføring vil føre til en reduksjon i bestandene av bunndyr og vannlevende insekter. Fossefall er i tillegg avhengig av å finne skjulte hekkeplasser i elveløpet. Etter standardvilkår for naturforvaltning kan Statsforvalteren gi pålegg om etablering av egnede reirkasser for fossefall dersom det gis konsesjon til kraftverket.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Smådalselva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, naturkartlegginger i 2005, 2009 og 2020, innkomne høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

En utbygging av Smådalselva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har vurdert Smådalselva kraftverk sin påvirkning på viktige naturtyper og rødlistede arter opp mot eksisterende påvirkninger i regionen. Utbygging av Smådalselva kraftverk vil i noen grad bidra til høyere samlet belastning på disse verdiene i en region som ellers allerede er sterkt preget av kraftutbygginger. NVE mener likevel en utbygging av Smådalselva kraftverk, gitt avbøtende tiltak og vilkår, vil gi akseptable belastninger på naturmangfoldet. Etter NVEs vurdering kan Smådalselva kraftverk bygges uten at det vil medføre uakseptable samlede belastninger for verdier i vassdraget eller i regionen som helhet, jf. naturmangfoldloven § 10.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet. NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskapsvirkninger og brukerinteresser

Landskapet ved Smådalsvatnet er til en viss grad allerede preget av 300 kV-linjen (Samnanger – Fana) som går gjennom området. Smådalselva er for det meste vanskelig tilgjengelig og lite eksponert i landskapsbildet på den 1600 m lange utbyggingstrekningen. Elvestrekningen mellom kote 320 og 220 er stedvis bratt og ulendt, og fra kote 220 til 70 renner elva gjennom en dyp bekkekløft. Tett vegetasjon bidrar ytterligere til å begrense innsynet. Øvre deler av vassdraget (ca.

400 m), fra Smådalsvatnet (kote 366) og ned til krysningspunktet for turstien mot Tysse (kote 320), er stedvis godt synlig for turgåere på nært hold. Strekningen nedstrøms krysningspunktet omfatter flere mindre fossefall med varierende grad av inntryksstyrke.

Redusert vannføring vil være synlig for personer som ferdes langs vassdraget. For mange er rennende vann viktig for opplevelsen av området. En største slukeevne på 250 % av middelvannføringen vil frata vassdraget mye av dets naturlige vannføringsdynamikk. Utbygging av Smådalselva kraftverk som omsøkt, med utnyttelse av 76 % av tilgjengelig vannmengde, vil gi vesentlig redusert vannføring i vassdraget. Det vil i hovedsak være de 37 dagene med overløp i et middels år at elva delvis vil kunne fremstå som dynamisk. Slipp av minstevannføring på nivå med sesongmessige 5-persentiler vil kun i begrenset grad ivareta næreropplevelsen av elva. NVE mener en utbygging av Smådalselva kraftverk føre til forringelse av Smådalselvas verdi som landskapselement i øvre deler.

Konsesjonssøknaden og høringsuttalelser opplyser at området benyttes flittig til tradisjonelt friluftsliv. Bruken er i hovedsak lokal, da som viktig nærturområde for befolkningen på Tysse og omegn. Ferdselen til Smådalsvatnet følger primært enten omtalte sti fra Tysse eller skogsveien fra Tysse skytebane. Skogsveien er en tidligere anleggsvei som ble benyttet for bygging av nevnte 300 kV-linje. Denne er også planlagt benyttet som anleggsvei for bygging av Smådalselva kraftverk. På befaringsdagen fulgte NVE en gammel sti på vestsiden av vassdraget, fra planlagt kraftstasjonsplassering og oppover til Smådalsvatnet. Denne bar imidlertid preg av gjengroing og lite bruk.

Utbyggingen av Smådalselva kraftverk vil medføre arealkrevende terrenginngrep i forbindelse med etablering av inntaksområde, vannvei, kraftstasjon og veiatkomst. Etter NVEs vurdering vil bygging av anleggsvei til inntak, inntaksområde og øvre deler av vannveien medføre godt synlige inngrep for personer som ferdes på turstiene i området ved Smådalsvatnet. Kraftstasjonen og nederste del av rørgata vil også være godt synlig, men dette er likevel i tilknytning til eksisterende bebyggelse, slik at toleransen for inngrep nok er noe høyere her enn oppe ved Smådalsvatnet. Mesteparten av rørtraseen vil likevel ligge relativt skjult fra de vanligste ferdselsveiene.

De negative visuelle virkningene vil være størst under og i en tid etter anleggsperioden, men vil avta etter hvert som området tilbakeføres og revegeteres. Det må likevel forventes at særlig anleggsvei og rørtrase vil virke negativt for opplevelsen av landskapet ved Smådalsvatnet i noe tid fremover. Selv med avbøtende tiltak må det etter NVEs syn legges til grunn at deler av området vil få varig endret karakter ved utbygging av kraftverket (rørtrase vil revegeteres, men ikke med skog). Etter NVEs vurdering vil det likevel være mulig å redusere negative virkninger for landskap og opplevelsen av området gjennom god detaljplanlegging og landskapstilpasning av de tekniske inngrepene (vannvei, anleggsveier, inntak mv.). Dersom det blir gitt konsesjon, vil dette bli ivaretatt i dialog med NVE miljøtilsyn gjennom godkjenning av detaljplaner og oppfølging i byggefasen. I uttalelsen viser Statsforvalteren til at anleggsvei til inntaket bør plasseres slik at man unngår hogst og inngrep i grovdimensjonert furubestand. NVE slutter seg til statsforvalterens merknad.

Vannforsyning

Søknaden opplyser at Smådalselva benyttes som vannkilde for fem husstander. Inntaksdammen for vannuttaket ligger på kote 75, om lag 100 meter oppstrøms planlagt kraftstasjonsplassering. Det er ikke opplyst om størrelsen på vannuttaket. NVE legger likevel til grunn at uttaket er vesentlig lavere enn 100 l/s, hvilket er beregnet sum av planlagt slipp av minstevannføring vinterstid og

restvannføring i vassdraget ved kote 75. I driftsfasen for kraftverket vil det derfor være tilstrekkelig vann for å opprettholde forsyningen. I anleggsfasen vil vannkvalitet tidvis kunne bli negativt berørt ved tilførsel av finpartikler, blant annet fra grave- og sprengningsarbeid ved inntaket. Dersom det blir gitt konsesjon, legger NVE til grunn at det må gjennomføres avbøtende tiltak som sikrer vannforsyningen i byggefasen.

Samfunnsmessige fordeler

En utbygging av Smådalselva kraftverk vil gi 9,0 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter.

Oppsummering

Oppsummeringstabell for Smådalselva kraftverk			
Tema	NVEs vektlegging	NVEs vurdering	Avbøtende tiltak
Prissatte virkninger			
Lønnsom kraftproduksjon	Stor	9 GWh/år i ny, fornybar kraftproduksjon med fastsatt minstevannføring. Netto nåverdi er beregnet til 22 mill. kroner.	
Ikke-prissatte virkninger			
Landskapsvirkninger og brukerinteresser	Stor	Utbyggingen vil føre til tekniske inngrep i et relativt urørt område og vesentlig redusert vannføring i vassdraget. Det vil bidra til endret opplevelsesverdi ved friluftslivsutøvelse i planområdet og nærliggende områder. Vassdraget og planområdet har imidlertid begrenset synlighet i et større landskapsrom.	Det kan stilles vilkår om minstevannføring og krav til god landskapstilpasning og minimering av de tekniske inngrepene. Det kan legges til rette for passering av anleggsområdet i byggeperioden, alternativt midlertidig omlegging av tursti fra Tysse til Smådalsvatnet.
Naturmangfold	Middels	Prosjektet vil ha negative konsekvenser for en bekkekløft med C-verdi. Asketrær (VU) og grovdimensjonert furubestand kan også bli negativt berørt.	Vilkår om minstevannføring vil legge til rette for noe tilførsel av fuktighet i bekkekløfta. Krav til detaljplanleggingen slik at verdifull natur unngås.
Samlet belastning	Middels	Utbyggingen vil føre til økt samlet belastning i et område med mye utbygget vannkraft.	<i>Kan ikke avbøtes.</i>
Lokal verdiskapning	Middels	Kraftverket vil gi inntekter til søker/grunneiere og bidra med skatteinntekter.	

Vannforsyning	Liten	Vannuttak for fem husstander kan bli negativt berørt i anleggsfasen.	Vilkår om avbøtende tiltak som sikrer vannforsyningen i byggefasen.
NVEs samlede vurdering: Utbygging av Smådalselva kraftverk vil gi en årlig produksjon på 9 GWh, hvorav drøyt halvparten er vinterkraft. Tiltaket har positiv netto nåverdi gitt NVEs kraftprisbane fra 2021, og vil dermed være et bidrag til utbygging av lønnsom, fornybar energi. Samnanger kommune ønsker at det gis konsesjon til kraftverket, gitt at det settes vilkår for å ivareta naturmangfold og at utbyggingen gjennomføres med så lavt avtrykk i naturen som mulig. Flere høringsparter går imot utbyggingen av hensyn til friluftsliv og naturmangfold. NVE legger til grunn at utbyggingen vil medføre negative konsekvenser for landskap, brukerinteresser og naturmangfold. Etter NVEs syn vil det likevel være mulig å redusere de negative virkningene til et akseptabelt nivå gjennom god detaljplanlegging og landskapstilpasning av de tekniske inngrepene (vannvei, anleggsveier, inntak mv.), revegetering av rørtrase samt slipp av tilstrekkelig minstevannføring.			

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Smådalselva kraftverk . Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Småkraft AS har søkt om anleggskonsesjon for bygging og drift av nødvendige høyspentanlegg, inkludert generator, transformator og høyspentledning til eksisterende nett. Smådalselva kraftverk skal tilknyttes overliggende nett via en ca. 200 meter lang 22 kV jordkabel. Det skal også installeres en generator med spenning på 0,69 kV og en transformator for omsetning til 22 kV.

Jordkabelen skal legges i terrenget på sørsiden av Sördalselva fra kraftstasjonen og retning nordvest mot tilknytningspunktet på BKK Netts distribusjonsnett. NVE forutsetter at legging av kabel er inkludert i avtalene med grunneier. BKK har kommentert at det er kapasitet for innmating av 3,5 MW fra Smådalselva kraftverk med forutsetning om anleggsbidrag.

NVE har undersøkt den omsøkte traseen for jordkabelen i Naturbase og i Riksantikvarens database (Askeladden). Det er ikke registrert viktige naturtyper eller rødlista arter, men traseen er planlagt å gå i ytterkant av en registrert krigsminnelokalitet. Det ser ikke ut til å endre noe på krigsminnelokalitetens verdi ettersom kabelen skal graves ned. NVE mener at tilknytning til nett med jordkabel i dette tilfellet vil ha begrensede virkninger utover det byggingen av kraftverket allerede medfører, og at dette derfor er en akseptabel løsning. Virkningene av nettilknytningen har inngått i NVEs helhetsvurdering av kraftverksplanene.

NVE har ikke gjort en egen vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jmfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Statsforvalteren etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyten av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med

rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	540
Alminnelig lavvannføring	l/s	19
5-persentil sommer	l/s	36
5-persentil vinter	l/s	17
Maksimal slukeevne	l/s	1350
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	250
Minste driftsvannføring	l/s	70

I søknaden har Småkraft AS foreslått en minstevannføring fra inntaket på 36 l/s i perioden 1.5-30.9 og 18 l/s resten av året. Dette er på nivå med de sesongmessige 5-persentilene.

NVE mener i likhet med søker og høringspartene at det må slippes vann forbi inntaket til kraftverket hele året for å avbøte konsekvensene for fuktrevende arter, bunndyrfauna og ev. fisk. NVE vurderer at en minstevannføring vil kunne opprettholde en viss fuktighet på den berørte strekningen i Smådalselva. Vi registrerer at det ikke er funnet viktige naturverdier eller landskapsverdier i tilknytning til utbyggingsområdet som skulle tilsi minstevannføring utover de størrelser som søker har foreslått. Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 36 l/s i tiden 1.5-30.9 og 18 l/s resten av året. Dersom tilsiget ved inntaket er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Inntaket skal plasseres slik at det ikke under noen omstendighet påvirker Smådalsvatnets vannstand.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Overløp på kote 365. Inntaket skal utformes slik at vannstanden i Smådalsvatnet ikke påvirkes. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Rørgaten skal graves ned på hele strekningen.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal plasseres i tråd med det som er oppgitt i søknaden (turbinsenter på kote 45).
Største slukeevne	1350 l/s. Dette kan ikke endres ved detaljplan.
Minste driftsvannføring	70 l/s. Dette kan ikke endres ved detaljplan.
Installert effekt	3,5 MW
Antall turbiner/turbintype	1 peltonturbin
Vei	Midlertidige og permanente veier skal bygges i tråd med det som er oppgitt i søknaden.
Avbøtende tiltak	I detaljplanleggingen skal det legges særlig vekt på god landskapstilpasning og minimering av de anleggstekniske inngrepene (vannvei, anleggsveier, inntak mv.). Anleggsveien til inntaket skal legges slik at man unngår hogst/inngrep i grovdimensjonert furubestand. Tiltakshaver skal så langt det lar seg gjøre unngå skade på asketrær. Det skal gjennomføres avbøtende tiltak som sikrer drikkevannsforsyningen i anleggsperioden. Plan for avbøtende tiltak i anleggsfasen skal forelegges berørte parter for uttale. Rørtraseen krysser turstien fra Tysse til Smådalsvatnet. I byggeperioden må det legges til rette passering av anleggsområdet, alternativt må stien midlertidig legges om.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler mv.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Post 10: Registrering av minstevannføring mv.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Vedlegg

Detaljkart fra søknad

